

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломбо број 6.

Власник КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодно.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

Главни уредник ДРАГ. С. ГОГИЋ

У ИМЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

ПРЕДГОВОР МЕМОАРУ СРПСКИХ СОЦИЈАЛИСТА

подјармљене. Одузели су им храну, одузели машине, конфисковали сировине, а круна свега тога је депортација радне снаге. Рекло би се, да су Турека, аустријска и немачка врховна команда дале лозинку.

И како су оправдане ове грозоте? У Белгији су измислили причу о атентатима; у Јерменској о заверама; у Србији Аустријанци ништа не измислише. Они су и одвише уображени да би пошли за незграпним псеудо-научним фантазијама немачке владе. Они су, после загребачког процеса, стекли и превише искуства, да би понова нашли неки изговор, због кога су пред целом Европом доживели моралну бламажу. Они су радили дрско, без лицемерности. Они се поносе својим злочинима.

Моји другови из Србије објављују осталом цивилизованом свету оно што се догодило и што се догађа, и апелују на солидарност оних, који исповедају један исти идеал хуманости и правде.

Социјалисти ће оборити израз »рат је рат«, којим се покушава да се оправдају злочини извршени у овом рату.

Социјалисти морају водити рачуна о судбини других народа. Зато сам захваћан српским друговима за њихов образложени апел, који није плод мржње, већ крик невоље.

Хамил Хјусман, Секретар Штоколског Социјал. Комитета.

ХОЛАНДСКИ БРОДОВИ

Лондон. — Немачки листови показују особито нерасположене због уговора закљученог између Споразума и Холандије, на основу кога Савезници могу употребити за себе све холандске лађе које се налазе у савезничким лукама. Међутим се Немачка, са своје стране, служи огромним бројем холандских лађа у својим каналима. У осталом холандско-савезнички уговор строго се придржава међународних закона.

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Париз. — У Паризу се спрема издање Југословенске Енциклопедије, чија ће садржина имати: историју, литературу, географију, економију, финансије, права, природне науке и остала потребна знања за тачно познавање Јужних Словена. Ова ће Енциклопедија имати око 1000 страна са два ступца, биће израђена у алфаветском облику, у величини Ларусовог речника. Уредници су јој г.г. Кумануди, Станојевић, Белић и Радоњић, професори Универзитета, а има око 50 сарадника, од којих сваки обрађује оно, што је његова специјална струка.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Размишљајући о великим припремама, које се врше на западном фронту, »Ом Либр« долази до једног непроменљивог принципа: »Коначна немоћ фронталних напада, који се једини могу применити, употреба сид-

них средстава. И управо то је што нас потпуно умирује с обзиром на резултате будуће немачке офанзиве. Да би каква операција ове врсте имала ма какав изглед на успех, треба да је нападач постигао огромну надмоћност у ефективима, а нарочито у материјалу. Једном речи требало би, да између нападачевих снага и снага противника постоји врло велика несразмера. Па и у том случају, пред једним неустрашивим противником, који је добро закљонен и под извршеном командом, успех би био сумњив.

Међутим снаге, које је непријатељ пренео са источног фронта, ма колико велике биле, нису му донеле ни ову несразмерну надмоћност, а ни у опште, ни најмању надмоћност.

Ми можемо дакле равнодушно чекати на објављени напад.

КРВ У ЗАГРЕБУ

Париз. — Тек сад стижу вести из Загреба, да је у Хрватској проглашено опсадно стање и да су то и зазвали нереди и метежи до којих је дошло прошле суботе у Загребу. Тога дана полиција је силом растерала учеснике југословенскога конгреса, који се са-стао да изабере и образује свој одбор за национално уједињење свих Југословена. Неколико посланика, који су суделовали на коме конгресу и међу којима се налазио и посланик Коршоџић, имали су да издрже и разне увреде и кињења од стране полицијске власти.

Конгрес је послао своје

ПРОТИВ СРАМНОГ МИРА

Париз. — Јављају из Марсеља, да је одбор руске колоније у Марсељу упутио у Москву један телеграм изјављујући да, одобрити сраман мир значи бацити у ројство руски народ и уништити револуцију. У телеграму се тражи, да се сазове Уставотворна Скупштина и да се слободан народ прзове на борбу против немачког империализма.

ИЗ РУСИЈЕ

Париз. — Немачке новине, јављајући о заузећу Одесе и даљем кретању немачких трупа, кажу да се наилази на огорчен отпор нерегуларних чешких јединица, састављених највећим делом од дезертера из аустријске војске, којима командују руски официри из 12 армије (армија генерала Корнилова.)

изасланство хрватскоме бану, да протестује против тих увреда, а народ је манифестовао варошким улицама против владе.

Између манифестаната и полиције дошло је до крвавих сукоба, нарочито на Јелачићевом Тргу. Полиција је, уз потпору војске, видисала на свет. Позатварач је велики број демонстраната и рањено је више лица.

Париз. — »Журнал де Дебак« добио је од свога кореспондента из Бавела накнадне детаље о крвавим манифестацијама у Загребу: Југословенски клуб из Беча, у коме се налазе сви српски, хрватски и словен-

цима, да га извести, како би им могао доставити карте које су за њих из Србије дошле:

Добривоје Живковић, из Смедерева био у 1. ч. 4. б. 8. п. III поз. од жене Станке.

Лаза Томовић, карта од Анке Тасовчеве из Београда.

Радован Мијатовић, карта од Анке Тасовчеве из Београда.

Драгомир Стојадиновић, карта од жене Зорке из околне Паланке.

Дацило Јанковић, био у IV прекобр. пуку, карта од жене Миросаве из Врбовца.

Трифун Стојановић, био у 2. ч. 2. б. 7. п. I поз. карта од жене Косаре из М. М. Луца.

Милivoје Милутиновић, из Добродола, био у муш. колони 18 д. I п. крајиш. мајка Живка.

Три мученичка народа има у овом рату: Белгијанци, Срби и Јермени. Немачка је мучила Белгију, Аустрија и Бугарска Србију, Турска Јерменску. У свестри земље угњетач је тлачио невин и незаштићени свет. У Белгији је убијао људе, жене и децу неоружану. У Србији је био такође немилосрдан. У Јерменској његова бестијалност није знала граница; убијао је садистички. Белгија је, услед недовољне исхране и неосвојљивог угњетавања, изгубила много грађанског становништва и још ће изгубити. Србија је изгубила знатан део становништва. Јерменска не била у стању да броји своје жртве. Да ли ће у опште после рата Јерменска моћи да рачуна на оне који су преживели и који су у ројству? Са све више бруталности и бесрамности примењиване су методе уништавања и убиства што се више приближавало Истоку, где је човечја екзистенција врло мало ценила.

Циљеви нападача нису били исти. Милостива Лутерова Немачка наравно није хтела истребити Белгијанце. Ови су превише бројни. Али она их је хтела казнити за њихови неочекивани отпор. Она им није била вековни непријатељ, али она је вршила насиља, да би терорисала побеђене и да би их за будуће научила послушности. Ка-

ФЕЛТОН

МАРСЕЛ ПРЕВО:

НОВО ПРОЛЕЋЕ

— Маркиза де Бошан госпођи д' Аск —

Дошло ми је на памет да је то непристојно, у дубини душе дизао се стидљиви страх, али сам све то отурила од себе и кроз неколико момената већ сам кучала на његова врата. »Слободно«, одговорио је он расејаним гласом, вероватно мислећи да је то неки лавеј. Ушла сам. Но једва што сам прекорачила праг; једва што сам видела Роберта, нагнутог над књигом, без капута, са раадрвеним вратом, у ноћној кошуљи; једва што сам угледала његово обожавањо лице, обасјано светлошћу лампе — смелост ме је оставила, и сва необичност и неприличност мога по-

ступка одједном ми се појавила у свој сили. Осећала сам, како под бега некуда испод мојих ногу, ноге су ми се подкосиле, и ја бих пала, да није Роберт притрчао к мени и прихватио ме у своја наручја. Кад сам дошла к себи, Роберт је клекао преда мном и старао се, секући се по прстима, да раскопча мој мидер. Његове златасте косе готово су додиривале моје уснице. Ја сам тако лежала неколико минута, не дижући се, потом одједном сам обухватила његову светлу главу, лагано је привукла и стала љубити његове очи, његова полуотворена уста. И шап-

тала сам му: »Шта мислите о мени?« — »Обожавам вас. Не отурајте ме, шаптао је он одговор посредстрачних пољубаца, молим вас.«

Нисам се противила. Без борбе дала сам му се те божанствене ноћи, у којој је царовала љубав, и нисам се противила његовим безумним ласкама. Ти који деле и мере своје ласкање, који уступају и дају помало и постепено, не љубе тако. Заборавила сам на све и знала сам само једно: да се испунио мој највећи, мој драги сан, да ме Роберт љуби и ја сам његова. И тек, кад је већ било време да се растајемо, сетила сам се поруке Маркизове.

Он ју је примио. Он је пошао заједно с нама у Париз. И ево, та машта траје

већ више од четири месеца, а моја срећа није се смањила; чини ми се, Роберт не љуби као и раније и са превазишном љубавном снагом. Живимо под једним кровом, тачно као муж и жена. Слушам како се ти узабуђујеш и негодујеш против моје неморалности; ти не можеш да се помириш са мишљу, да се ја, која нисам имала љубавника ни у то време кад су за мном толико уздисали, у својој рођеној кући дајем једва пунолетноме дечаку. Да, радим то, и не осећам никакву грижу савести. Ја веома силно љубим Роберта и била бих готова ради њега да подносим презирање целог света. Но, хвала Богу, никога не срамотим. Деца су ми далеко. Док су била поред мене, давала сам им толике примере чистоте. Мој

муж већ више од десет година — само је мирни, предани мој пријатељ. На тај начин, ништа не крадем од њега. Што се тиче младих, коме припадам, дајем му једино, најдрагоценије благо: успомену на искрену, бескорисну, незабрањену љубав, и та ће успомена очврснути његово срце за живот, послужити дуци његовој као прибежиште у тешким моментима, који га чекају у будућности.

Не, савест ми је мирна. Без потребе сам се мало пре правдала.

Понављам ти, обожавам га!

(Крај)

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

Данило Крајиновић, благајник покрет. арт. радионице пошта 114, моли свакога, који би ма шта знао о ниже именованим војни-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

На левој обали Мезе, код шуме Шепи Французи су извршили са успехом један знатнији испад, под заштитом своје надмоћније артиљерије и продрли у непријатељске ровове на фронту од 800 метара и задобили већи број заробљеника и 7 митраљеза.

Авиатика. — 2. марта оборено је 5 немачких авиоплана; бацили смо 7000 кила експлозива на непријатељске војне објекте у позадини.

23 часа. — Французи су продрли у немачке ровове у шуми Маланкур на простору од 1400 метара и 800 метара у дубину. Укупни број заробљеника 160, од којих више официра.

робљеника 160, од којих више официра.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Један непријатељски извиднички одред, који је покушао, да се приближи нашим линијама у близини Зонебека, одбијен је са губитцима. Непријатељска артиљеријска ватра особито јака према нашим положајима јужно од Ланса и јужно од пута Бапом Камбре.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Рад патрола. Наша је артиљерија тукла непријатељске трупе у покрету јужно од Биземона. — Један непријатељски авиоплан оборен. Наши авијациони бацачи су 2 и по тоне експлозива на непријатељске аеродроме, западно од Лиенце.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Берн. — Преговори о миру између Немачке и Румуније наилазе на велике тешкоће. Регулисање дунавске пловидбе је највећа тешкоћа. Централне државе траже уступање дунавског ушћа.

заузме висове Тел Авр. Енглези су на вратима Галилеје.

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Париз. — Један извештај референта у процесу Кајо, каже, да су све предности, нађене у каси у Фернди, враћене Кајоу.

Берн. — Према службеном немачком листу „Локал Анцајгеру“ један од највећих пројеката немачке политике јесте канал од Балтика до Црног Мора, који ће се скоро почети да изводи.

Лондон. — Према „Манчестер Гвјардиану“ меморандум, усвојен на међу савезничкој конференцији, пружа основу за дискусију, што ће немачке социјалисте нагнати да изложе своје гледиште.

МАЛИ ОГЛАСИ

Влајко Радовић познати београдски ресторатар и Антоније Тромбак, такође познати кафеџија и ђевабџија, узели су под закуп поред кафеана „Битоља“ и хотел „Њезевићка“ Стваница, до самог „Битоља“. Поред простране две сале, савадан је и салон нарочито за топлије дане, у коме ће бити дивна хладовина. Сем тога, биће велика и уређена башта за децу. Хотел располаже великим бројем соба; модерним креветима и чистим постелама. Сваког дана богат српски јеловник. Јела укусна и готовљена на чистој свињској масти. Кујна је већ призната као најбоља у Солуну и са умереним ценама. Сваког дана тава домаће кобасице, само од свињског и говеђег меса, које се праве пред гостима, о чему су се сви наши посетиоци уверили; фришки ђевабџићи и рањџићи и остали мезедџији. Вина чиста и природна. Највећи гурмани и пробирачи биће задовољени.

Дођите и уверите се. 3-5

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашег свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благодатној размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 5-10

Берн. — Јављају из Букурешта, да су делегати нове републике Бесарабије стигли у Букурешт, да присуствују у преговорима.

Лондон. — Јављају из Јаше: Због одлука донесених на последњем крунском савету; председник генерал Авереско поднео је оставку, јер није хтео примити од Немачке наметнуте услове. Германовил Маргиломан приспео је у Јаш и примљен у аудијенцију од краља. Изгледа да ће њему бити поверен састав нове владе.

Лондон. — „Дејли Експрес“, саопштава: Румунска влада одбацила је немачке услове.

Лондон. — Према вестима из Берлина, настала је права пљачка у земљи. Крађе са обијавом и пљачке су на дневном реду. Царски двор, стан министра војног и стан гарнизонара оплачкани су. Једна агенција за проналажење крађиваца у Берлину сваког дана има по 300 случајева.

Женева. — 27 марта састаће се у Женеви представници свих друштва Црвеног Крста из зараћених и неутралних земаља.

Петроград. — Евакуација Петрограда се наставља. Одбор народних комесара издао је проглас на народ, изјављујући, да је, услед опасности од Немаца отпочела евакуација престонице, и да су предузете све мере, да се непријатељ ничим не користи. Немци су бацили и данас бомбе на Петроград.

Лондон. — „Манчестер Гвјардиан“ јавља, да је генерал Алемби успео да

Михајловић, Влада поруч. Михајловић Х. Д., Михајловић Михај. поткив. Михајловић Радослав чинов. Михајловић Тодор, Младеновић Живан поруч., Милојевић В. Бождар, Максимиловић Борисав.

Н. Недељковић Ђ. Благоје, Недељковић Влада, Нешић Боривоје поруч. (2), Нешиковић Станислав, Николић Живојин десет. Николић Жика нач. ср. Николић Милан, Николић Милорад, Николић Станиша, Николић Чедомир поруч. Николић Миљко ст.

О. Обреновић Младен учит. Обреновић Ф. Александар.

П. Петровић Мил. нар., Пауновић Велимир свешт. Поповић В. Светис. кап. Павичевић Милорад мајор, Павловић Бошко тел. Павловић Милан инжњн. (Наставиће се)

Дневне Вести

ОДЛИКОВАЊЕ

Одликосани су четвртим степеном ордена Св. Саве: Сима Грујић вршилац дужности шефа главне државне بلاгајне, Милан Манојловић вршилац дужности шефа књиговодства Главног Државног Рачуноводства, Адолф Левензон чиновник Управе Фондова на раду у Главном Државном Рачуноводству.

УМРЛИ

Званично је објављена ова листа пореских чиновника умрлих 1916 и 1917 године: Спира Радивојевић, порезник пореског одељења среза моравског у округу пожаревачком умро у Сан Бовану. Илија Голубовић, контролор државне трошарине у Брусу умро на острву Виду. Милорад Тадић, контролор државне трошарине у Параћину на острву Виду. Драгољуб Ружић, порезник гружанског одељења умро у Солуну. Сима Божиновић, порезник у Алексинцу, умро на путу од Галипоља за Крф. Сретен Јевтић, порезник у Куманову, у Водену. Стеван Бојковић, порезник у Параћину, умро у Бизерти. Никола Гавриловић, порезник у Крагујевцу умро у Ајачиу.

ПРОСВЕТНИ РАДНИЦИ

Грчки министар просвете, Дингас, поднео је скупштини пројекат закона о ослобођењу војне обавезе свих професора и учитеља у целој грчкој територији.

ВЕНЧАЊЕ

Г. Зечевић венчао се 10 фебруара у Марсељу са госпођицом Сизан Керком др. Алфреда Паре.

„Народ“ прима огласе по умереној цени.

шаоци и наши пријатељи добили праву слику и ранијег и данашњег аустроугарског режима, и били потпуно обавештени како Аустро-Угарска схвата и примењује аутономију и како упронашћује отете земље и подјармљене народе.

Г. др К. Кумануди потпуно је успео да све то представи у своме предавању о Босни и Херцеговини. Он је претресао свестрано босанско-херцеговачко питање, разматравши све његове стране и све фазе кроз које је прошло од времена окупације. Изложио је аграрно и религиозно питање у времену окупације и у времену анексије, као и уставно питање из тога времена. Говорио је о међународном и политичком положају ове ове наше покрајине, објаснио анексиону кризу и њен утицај на међународну политику.

Приказавши хронолошки какво је све било стање у Босни и Херцеговини, од рата 1914. године, изнео је сва гоњења и уништавања становништва, политичке процесе и, у 1917. години, утицај одлука бечког Југословенског Клауба на државне политичких партија у Босни и Херцеговини, како српских тако и хрватских.

Цело је излагање, и по убедљивим информацијама и по научним погледима, врло пажљиво праћено и примано са пуним одобравањем.

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Српског Црвеног Крста у Солуну добио је нову партију оригиналних признаница из Србије, за следеће улагаче. Умољавају се г.г. улагачи да изволе обратити се овом биро-у лично или писмено, како би им се оригиналне признанице послале; дужни су назначити коме су новац слали као и место где. Нарочито се улагачи умољавају да при јављању своје адресе ставе читко и јасно исписан свој потпис, број поште и име лица коме су новац слали. По свима писменим тражењима овај биро одмах шаље признанице, а за оне чије признанице још нису приспеле биро ће послати на означену адресу кад исте буду дошле.

ИЗ КРАЈЕВА ПОД АУСТРИЈОМ

Марковић Љубом. наред. Мајсторовић Јанко, Максимиловић Драг. мајор, Марковић Драгутин, Марковић Тихомир, Матић М. Дим. Матић Спира, Миленковић Свет, Милићевић Дим. уч. Миловановић Радис. кап. Милојевић Вељко каплар, Милорадовић Војислав. чин. Милосављевић Драгољуб, Милосављевић Светислав, Милошевић М. Богдан потпор. Милошевић Љубисав, Милуновић Р. Вучић уч. Милковић Стојан инжњн. Милић Лазар кројач. (2), Митровић Војислав, Михајловић Антоније наред.

шена са чисто мађарском бруталношћу, изазвала је велико огорчење у загребачком становништву, које је у огромним новоркама пошло кроз варош да протествује. На челу су ишли посланици бечког парламента, хрватског Сабора, затим Сабора Босне и Херцеговине, Далмације и Истре.

Пошто је војска изашла на улице да спречи манифестације, развили су се крвави сукоби између манифестаната и мађарских војника. По улицама је пао велики број рањеника, а на многим местима подигнуте су барикаде. Раздражена бруталношћу мађарске солдатеске, гомила је пробила кордон од војника и пошла је ка пошти и дирекцији мађарских железница, где је све поразбијала.

Немири су трајали целог дана и престали су тек на интервенцију посланика српско-хрватске коалиције, када су повучене трупе са улице, а одржање реда поверено локалној полицији. Међутим, узбујаност код Југословена је још врло велика, а повећана је због жалосних вести из Херцеговине, где се становништво побунило услед глади. Тврди се да ће због тих догађаја доћи до конфликта између хрватског бана Михаиловића и угарског председника министарства. Предвиђа се оставка садашње хрватске владе и распуштање хрватског сабора.

ЗАШТИТА ИНТЕРЕСА

Париз. — По одласку француског амбасадора из Петрограда, заштита француских интереса у Русији поверена је данском посланству у Петрограду. Дански посланик у Русији је Харлад фон Сквениус, рођак данског министра спољних послова.

КРИЗА У АУСТРИЈИ

Цирих. — Упркос јучерашње вести, да је министарска криза у Аустрији решена, према данашњим вестима „Кореспондент Биро-а“ аустријска парламентарна криза још је увек замршена. Развија се двојструка игра. С једне стране словенски најенергичнији елементи настојавају да створе словенски блок против владе и против Аустрије.

Чеси и Југословени већ су закључили савез ове врсте. Неколико чланова пољског клуба, присталице су такође ове коалиције. Али с друге стране, влада покушава да подели опозицију. Умерени елементи пољског клуба траже од владе да напусти ту политику против опозиције. Председник клуба барон Гец, услед ове несугласице, поднео је оставку. Сајдлер је покушао, да подели и Чехе, али му ту није успео никакав покушај. Цела ова борба развија се у догово-

НАШИ НА СТРАНИ

У низу јавних предавања која је организовао Г. Шервен, једно је, 19. јануара, било посвећено Босни и Херцеговини. Тако су слу-